

Док се у свету број језика смањује, у нашој социолингвистичкој лабораторији њихов број се вештачки увећава. У Србији многи људи самим рођењем постају полиглоте

Шта стоји иза покушаја да се у Рашкој области у школску употребу уведе непостојећи босански језик, с решењима која лингвисти у Србији и Републици Српској нису прихватили и која ометају ионако сложену интеркултурну и међунационалну комуникацију

Балкански простор је велика и изазовна социолингвистичка башта, а тек Србија! Посматрано из угла лингвистике, могло би се рећи да живимо у богатој језичкој кући. Толико разуђеној да нисмо сигурни хоће ли наша деца, а поготову унуци, моћи да се споразумевају језиком којим ми данас комуницирамо.

У лингвистичким пројекцијама стоји да половину од око шест хиљада постојећих језика чине језици који се не преносе потомцима те су осуђени на умирање с последњим старцима који их говоре. Наш угледни лингвиста Ранко Бугарски пише да се само око хиљаду језика може сматрати безбедним на дужи рок, захваљујући поседовању довољног броја говорника и одговарајуће институционалне заштите.

Док у свету многи језици изумиру, спајају се или губе идентитет приближавањем енглеском, у нашој социолингвистичкој лабораторији број језика се повећава. У Србији многи самим рођењем постају полиглоте.

Употреба придева

Пише: Миливоје Павловић
петак, 20 септембар 2013 18:17

Како изгледа нова лингвистичка реалност у нас, видели смо из извештаја о почетку нове школске године у појединим општинама Западне Србије.

Новинар јавног телевизијског сервиса, у ударном Дневнику у пола осам, радосно јавља из Новог Пазара да почиње настава на босанском језику у основним и средњим школама, преносећи изјаву младе мајке двоје деце која у микрофон каже:

„Ми смо **Бошњаци**, у кући говоримо **српски**, али ће наша деца сада учити на **босанском**.
..“

Прилог се завршава без постављања питања о томе из којих ће књига деца учити на новом језику, какве су квалификације наставника који ће предавати на том језику, како ће сутра свршени средњошколци употребити дипломе с оценама из неверификованих предмета, шта је књижевна подлога том новом језику, и да ли насилне промене унапређују комуникативну – међу бројним најважнију функцију језика. Да ли је следећа фаза измештање Скендера Куленовића, Меше Селимовића или Емира Кустурице из корпуса српске културе и ретроактивно конституисање књижевности на босанском језику? Какве су последице ове „иновације“ у правосуђу, где би се сви текући поступци морали водити из почетка, и пресуде писале изнова? Где наћи толико нових судија, адвоката и преводилаца? У правосуђу језик битно утиче на квалификацију бића кривичног дела. У Енглеској је један човек „обешен о запету“, јер су судије виделе овај знак интерпункције тамо где адвокати нису желели да га виде...

Новинар још мање разбија главу разјашњавањем сосировске опозиције између колективног језика и индивидуалног говора на примерима из конкретног амбијента, нити слуги могућу **драму споразумевана** (између деце и родитеља, између Срба и Бошњака, између Срба из Србије и Срба из Републике Српске).

Готово у исто време, новине преносе изјаву представника **Бошначког** националног већа како ће се увођењем у наставу **босанског** језика створити простор за запошљавање око две стотине нових наставника...

Подржавајући у начелу сваки пројекат који доводи до новог запошљавања, новинар ни овде не обраћа пажњу на разлику између придева и именице (**Бошњаци – босански**) нити види политичке или друге побуде због којих је име новопризнатог народа у раскораку с називом језика који се покушава инсталирати.

Досетка о запошљавању је занимљива, и биће здушно прихваћена у Мачви, на Златибору, у Лесковцу или Топлици, завичају новог министра просвете.

Из угла науке о језику, назив **босански језик** исто је толико оправдан колико и **херцеговачки, војвођански, шумадијски, лесковачки**

или

топлички језик

. Као што је придев или атрибут

босански

у вези с хидронимом (назив водотока)

Босна

, односно етником (назив становника области или села)

Босанац

, придев

топлички

би се могао везати за Топлицу и Топличане, такође у складу с принципима творбе речи у српском језичком стандарду. Оба придева могу стајати уз именице, а понеко се и презива Босанац, Бошњак или Топличанин; нема, међутим, лингвистичких разлога да се језик муслимана у Рашкој области назива босанским, нити има озбиљног лингвисте који би се сложио с идејама да се локалним и регионалним језичким варијететима тако олако прибавља статус „државног“ језика.

Политичка конструкција

Босански језик је политичка конструкција, смишљена с намерама које су идеолошки неприкривене, и последицама које су у највећој мери сагледиве. Његово брзопотезно увођење у наставу у школама Србије непотребно прелива преко Дрине проблем који није решен ни у Босни и Херцеговини, где је и настао. Уз пуно уважавање околности због којих муслимани имају тешкоћа у самоидентификацији (трећи пут у пола столећа мењају своје име – од муслимана преко Муслимана да Бошњака), и уз свест да је језик важно, видљиво обележје етницитета, не могу се оправдати резони који блокирају општу улогу језика као темељног комуникацијског средства и оспоравају национални идентитет и **це ловитост** српске културе.

